

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 629/2013-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti Š. R., zastúpeného JUDr. Ing. Ivanom Bojnom, Levárska 11, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004, za účasti Okresného súdu Bratislava IV, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. R. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava IV p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 konal bez zbytočných prietahov.

3. Š. R. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť Š. R. trovy konania v sume 496,97 € (slovom štyristodevät'desiatšesť eur a deväť'desiatsedem centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ing. Ivana Bojnu, Levárska 11, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2013 doručená s'ťažnosť Š. R. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného JUDr. Ing. Ivanom Bojnom, Levárska 11, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 329/2009 a sp. zn. 3 Co 196/2011 (ďalej spolu aj „napadnuté konania“).

Zo s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ je navrhovateľom v napadnutom konaní vedenom okresným súdom, predmetom ktorého je rozhodovanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode. V rámci napadnutého konania s'ťažovateľ inter alia navrhol, aby okresný súd odporkyňu zaviazal na vyplatenie polovice hodnoty členského podielu v Stavebnom bytovom družstve Bratislava IV viažuceho sa na 4-izbový byt (ďalej len „predmetný byt“). Manželstvo s'ťažovateľa a odporkyne bolo rozvedené rozsudkom okresného súdu č. k. 4 C 206/2000-26 z 2. októbra 2001. Právo spoločného nájmu bytu bolo zrušené rozsudkom okresného súdu č. k. 20 C 28/2004-57

zo 16. júna 2005, na základe čoho sa výlučnou nájomníčkou predmetného bytu stala odporkyňa.

Sťažovateľ v sťažnosti predovšetkým uvádza:

„Okresný súd Bratislava IV rozhodol vo veci prvýkrát rozsudkom č. 8 C 391/2004-128 zo dňa 4. 3. 2009. Bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov vypořiadal tak, že hnutelné veci vypořiadal v súlade s ich súhlasnými návrhmi a odporkyňu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi na vyrovnanie podielov sumu 52 548 €, ktorú ustálil ako polovicu hodnoty členského podielu viažuceho sa k bytu. Pri určení hodnoty členského podielu okresný súd vychádzal zo záverov znaleckého posudku č. vypracovaného I. Č. zo dňa 5. 11. 2007. Na základe odvolania odporkyne Krajský súd v Bratislave uznesením č. 6 Co 329/09-161 zo dňa 17. 12. 2009 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd totiž dospel k záveru, že vzhľadom na pomerne dlhý časový odstup medzi vypracovaním znaleckého posudku a rozhodnutím prvostupňového súdu, hodnota členského podielu stanovená znaleckým posudkom v čase rozhodovania súdu už nebola aktuálna. Po vrátení veci na Okresný súd Bratislava IV došlo k opätovnému vypracovaniu znaleckého posudku I. Č... Znalec bol následne vypočutý aj na pojednávaní konanom dňa 8. 2. 2011...

Prvostupňový súd sa stotožnil so záverom znalca ohľadne hodnoty členského podielu v bytovom družstve. Následne rozsudkom č. 8 C 391/2004-257 zo dňa 8. 2. 2011 rozhodol o vypořiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom odporkyňu zaviazal, aby navrhovateľovi (sťažovateľovi) vyplatila na vyrovnanie podielov sumu 42 755,- €.

Proti uvedenému rozsudku podala odporkyňa odvolanie, v ktorom namietala, že hodnota členského podielu nebola určená správne... Ďalej odporkyňa namietala neúplné zistenie skutkového stavu, ku ktorému malo dôjsť nevykonaním výsluchov svedkov o údajných pôžičkách, ktoré si mala odporkyňa zobrať ešte za trvania manželstva od dcér účastníkov. Napokon prvostupňovému súdu vytkla aj to, že sa nezaoberal otázkou, kto z bývalých manželov sa viac zaslúžil o udržanie spoločných vecí a kto sa vo väčšej miere staral o rodinu, či chod spoločnej domácnosti.

Krajský súd v Bratislave následne uznesením č. 3 Co 196/2011-269 zo dňa 25. 8. 2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie

konanie. Pokiaľ ide o určenie hodnoty členského podielu, navrhol prvostupňovému súdu, aby sa pokúsil túto hodnotu zistiť náhradnou metodikou... Ďalej odvolací súd uviedol, že bude potrebné v konaní zamerať pozornosť aj na zistenie, či nie sú dané podmienky pre stanovenie iného než rovnakého pomeru podielov účastníkov pri vypořádání. Následne Okresný súd Bratislava IV vo veci opätovne konal, pričom postupne vykonal výsluchy viacerých svedkov najmä vo vzťahu k otázkam starostlivosti o rodinu a domácnosť počas manželstva účastníkov, ale aj ohľadne údajných pôžičiek od dcér účastníkov. Na ostatnom pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 13. 3. 2013 súd vypočul svedka S., ktorý je predsedom bytového družstva, k otázkam týkajúcim sa trvania nájomného vzťahu medzi družstvom a odporkyňou... Svedok uviedol, že sa pokúsia s odporkyňou dosiahnuť dohodu ohľadne existencie nájmu, ktorá by mohla byť uzatvorená do 1 mesiaca. V uvedenej lehote mal právny zástupca odporkyne súdu oznámiť, či k dohode došlo. Následne súd pojednávanie odročil na neurčito a ďalší termín do dnešného dňa nevytýčil.“

Podľa názoru sťažovateľa „Postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní č. 8 C 391/2004 v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave v odvolacích konaniach č. 6 Co 329/2009 a 3 Co 196/2011 bolo... porušené ústavné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Od podania návrhu na začatie konania až dodnes prešlo už osem rokov a takmer osem mesiacov a konanie nielenže nie je právoplatne ukončené, ale ani nie je predpoklad, že by sa tak v dohľadnej dobe mohlo stať...“

Hoci sťažovateľ súdom vytýka predovšetkým neprimeranú celkovú dĺžku konania, považujeme za potrebné poukázať aj na skutočnosť, že v období od 10. 12. 2007 (kedy sťažovateľ súdu doručil vyjadrenie k znaleckému posudku) až do 21. 1. 2009 (kedy sa konalo pojednávanie) súd vo veci viac ako rok nekonal. Toto obdobie nečinnosti súdu nepochybne zapríčinilo príliš veľký časový odstup medzi vypracovaním znaleckého posudku (5. 11. 2007) a prvým prvostupňovým rozhodnutím vo veci (4. 3. 2009), čo sa napokon stalo dôvodom pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní. Pritom chceme osobitne zdôrazniť, že sťažovateľ podaním zo dňa 19. 5. 2008 doručeným súdu dňa 21. 5. 2008 písomne žiadal

o vytýčenie pojednávania, čím sa snažil postup súdu urýchliť, no napriek tomu bolo pojednávanie vytýčené až na 21. 1. 2009.

S výnimkou uvedeného obdobia dlhotrvajúcej nečinnosti Okresný súd Bratislava IV vo veci vykonával úkony s časovými odstupmi cca 3 - 5 mesiacov a Krajský súd rozhodoval v prvom prípade cca 8 mesiacov a v druhom necelé 4 mesiace, avšak v konečnom dôsledku ich postup nevedol k účinnému poskytnutiu právnej ochrany a odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v primeranej lehote.

To, že oba doposiaľ vydané prvostupňové rozsudky boli odvolacím súdom zrušené, jednoznačne preukazuje, že Okresný súd Bratislava IV vo veci nepostupoval správne... Pokiaľ ide o postup Krajského súdu, hoci konania pred ním trvali relatívne akceptovateľnú dobu, v konečnom dôsledku prispeli k neprimeranej celkovej dĺžke konania, a preto táto sťažnosť smeruje aj voči nemu. Ochrana právam sťažovateľa tak prostredníctvom jednotlivých úkonov a rozhodnutí dotknutých súdov nebola riadne poskytnutá a ich nesprávnou resp. pomalou činnosťou bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Celková dĺžka konania je alarmujúca aj s prihliadnutím na pomerne vysoký vek sťažovateľa, ktorý má v súčasnosti už 68 rokov. Táto skutočnosť, podľa nášho názoru, odôvodňuje požiadavku na právoplatné ukončenie veci v čo najkratšom možnom čase a na vykonávanie jednotlivých úkonov v konaní s maximálnou mierou účelnosti a so zvýšenou prioritou. V opačnom prípade hrozí, že sťažovateľ sa právoplatného rozsudku, a v konečnom dôsledku vyplatenia peňažného vyrovnania od svojej exmanželky, nemusí ani dožiť.

Nezanedbateľný je taktiež význam predmetu konania pre sťažovateľa, ktorý pred rokmi súhlasil s tým, aby sa odporkyňa stala výlučnou nájomníčkou bytu a spoliehal sa, že finančné prostriedky, ktoré dostane vyplatené od odporkyne, mu umožnia v dôchodkovom veku zabezpečiť si bývanie a základné životné potreby...

Pokiaľ ide o správanie samotného sťažovateľa v priebehu konania, sme presvedčení, že mu nie je čo vytknúť...“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa Š. R. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 v spojení s postupom Krajského súdu v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 329/2009 a 3 Co 196/2011 porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi Š. R. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6 000 €, ktoré sú Okresný súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi Š. R. priznáva náhradu trov povinného zastúpenia v sume 331,12 €, ktorú sú Okresný súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. Ing. Ivana Bojnu, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Pre prípad, že by Ústavný súd dospel k záveru, že Krajský súd v Bratislave sa porušenia práva sťažovateľa nedopustil, eventuálne navrhujeme, aby vydal nález v nasledovnom znení:

Základné právo sťažovateľa Š. R. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi Š. R. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6 000 €, ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný zaplatiť sťažovateľovi do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi Š. R. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 331,12 €, ktorú je Okresný súd Bratislava IV povinný zaplatiť sťažovateľovi k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. Ing. Ivana Bojnu, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Uznesením č. k. IV. ÚS 629/2013-21 z 10. októbra 2013 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 391/2004 prijal na ďalšie konanie a v časti namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 6 Co 329/2009 a sp. zn. 3 Co 196/2011 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Po prijatí časti sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti a zároveň oznámila ústavnému súdu, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti v prípise sp. zn. 3457/2013 zo 4. decembra 2013, v ktorom poukázal na procesné úkony vykonané v napadnutom konaní vedenom okresným súdom a zároveň uviedol:

„Z hľadiska posudzovania zodpovednosti Okresného súdu Bratislava IV za prietahy v napadnutom konaní je potrebné zohľadniť právnu a faktickú zložitost' veci. Predmetom namietaného konania je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode. Mám za to, že v danom prípade sa jedná o procesné náročnú vec, aj vzhľadom na skutočnosť, že v konaní bolo pre rozhodnutie potrebné nariadiť znalecké dokazovanie na ustálenie hodnoty členského podielu v bytovom družstve. Z prehľadu postupu a úkonov súdu v konaní vyplýva, že vo veci sa vykonávali potrebné procesné úkony a pojednávalo sa, pričom spis bol viackrát postúpený na krajský súd. Pre správne posúdenie veci je potrebné poukázať aj na ďalší dôvod ovplyvňujúci dĺžku konania, ku ktorej prispeli aj samotní účastníci konania, tým, že žiadali súd o odročenie pojednávania, nakoľko malo dôjsť k mimosúdnej dohode medzi účastníkmi, k uzatvoreniu ktorej nedošlo. K prietahom v konaní prispela aj odporkyňa, ktorá opakovane sťažovala postup súdu najmä tým, že sa neustanovovala riadne na pojednávania, následkom čoho bolo veľa pojednávania zbytočne zmarených. V závere, musím konštatovať, že konanie vedené na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 8 C 391/2004 bolo poznačené prietahmi, ktoré však nemali preukázateľne za následok spôsobenie ujmy sťažovateľovi (sťažovateľ nijako nepreukázal,

že by mu bola priamym následkom porušenia jeho základných práv spôsobená akákoľvek ujma).

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, navrhujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosť vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.“

Predsedička okresného súdu ústavnému súdu zároveň oznámila, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Označené vyjadrenie okresného súdu ústavný súd zaslal na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska právneho zástupcovi sťažovateľa a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu zaujal toto stanovisko:

«V prvom rade odmietame argument OS BA IV o právnej a faktickej zložitosti vecí. Z hľadiska vyporiadania BSM ide, podľa nášho názoru, o právne i fakticky jednoduchú vec, keďže jedinou relevantnou (nenulovou) hodnotou je členský podiel v bytovom družstve a s ním spojený družstevný byt. Otázka vyporiadania takéhoto členského podielu je podľa nášho názoru aj v judikatúre dostatočne ustálená (napr. rozsudok NS SR 5Cdo 29/2000. publikované uznesenie KS Nitra 6Co 113/2006, rozsudok NS ČR 22 Cdo 775/2007, rozsudok NS SR 2 Cdo 8/2007, rozsudok NS ČR 31Cdo 2036/2008). Podľa nášho názoru je spor na jednej strane umelo predlžovaný odporkyňou, ako vidieť aj zo strany OS BA IV v podaní zo dňa 4. 12. 2013 predloženého sumáru úkonov (ďalej len „sumár úkonov“), ktoré však súd podporuje napr. nedostatočným dôrazom na zásadu povinnosti tvrdenia a s tým súvisiace dôkazné bremeno (§ 101 ods. 1 O. s. p.), čo možno dokumentovať, že do dnešného dňa súd neprimäl odporkyňu uviesť, či a v čom vidí disparitu podielov podľa § 150 O. Z. napriek tomu, že práve namietnutie neskúmaní a prípadnej disparity podielov v odvolaní proti rozsudku 1. stupňového súdu zo dna 8. 2. 2011 odporkyňou bolo dôvodom pre zrušovacie uznesenie KS Bratislava zo dňa 25. 8. 2011 (hoci až do podania odvolania nielen že nepreukázala prípadnú disparitu podielov, ale túto ani nenamietala). Aj argument OS BA IV o procesnej zložitosti vecí z dôvodu „že v konaní bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie na ustálenie hodnoty členského podielu v bytovom družstve“ považujeme za

neadekvátny, pretože znalecké dokazovanie samo o sebe nerobí súdny spor po procesnej stránke zložitým. To, že napr. prvé rozhodnutie OS BA IV bolo zo strany KS Bratislava zrušené z dôvodu neaktuálnosti znaleckého posudku v čase rozhodnutia vo veci samej (posudok súdu doručený 5. 11. 2007, rozsudok vyhlásený 4. 3. 2009), považujeme za jednoznačné zavinenie OS BA IV. Argument OS BA IV o tom, že „vo veci sa vykonávali potrebné procesné úkony a pojednávalo sa, pričom spis bol viackrát postúpený na krajský súd“ nespochybňujeme, avšak len zo samotného vykonávania procesných úkonov nemožno dôvodiť, že dĺžka konaní a je primeraná a že postupom súdu nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Opakujeme, v spore ide o jednu jedinú relevantnú majetkovú hodnotu, ktorá má však priamy dosah na možnosť realizácie navrhovateľovho práva na vlastné bývanie. Ako vidieť aj zo sumáru úkonov v mnohých prípadoch prešla medzi úkonmi súdov značná časová doba, pričom za všetky spomenieme: 26. 9. 2005 (doručenie žiadosti o vytýčenie pojednávania) - 7. 2. 2007 (vytýčené pojednávanie) - vyše 1 roka a 3 mesiacov, 5. 11. 2007 (doručenie znal. posudku) - 21. 5. 2008 (žiadosť navrhovateľa o vytýčenie pojednávania z dôvodu nečinnosti súdu) - 21. 1. 2009 (pojednávanie) - vyše 1 roka a 2 mesiacov. Taktiež dávame do pozornosti Ústavného súdu SR, že OS BA IV niekoľkokrát odročoval pojednávanie, pričom vychádzajúc zo sumára úkonov to bolo 3x z dôvodov na strane odporkyne (7. 2. 2007, 14. 3. 2007, 15. 6. 2010), 6x z dôvodu doplnenia dokazovania (28. 4. 2010, 30. 11. 2010, 4. 4. 2012, 30. 5. 2012, 23. 1. 2013, 13. 3. 2013) a 3x z neuvedených dôvodov (29. 5. 2007, 27. 6. 2007, 10. 10. 2012), teda celkovo 12-krát čo ostro kontrastuje s ustanovením § 114 ods. 1 O. s. p. V neposlednom rade je potrebné na tomto mieste poukázať na záver vyjadrenia OS BA IV zo dňa 4. 12. 2013, kde samotný OS BA IV uznáva existenciu prietahov. Argument súdu o tom, že k celkovej dĺžke konania prispeli účastníci (čo má byť ďalším dôvodom ovplyvňujúcim dĺžku konania) tým, že „žiadali o odročenie pojednávania, nakoľko malo dôjsť k mimosúdnej dohode medzi účastníkmi, k uzatvoreniu ktorej nedošlo“ považujeme za vyslovene klamlivý. Aj z predloženého sumáru výkonov vidieť, že nešlo o viaceré takéto žiadosti, ale o žiadosť jednu, pričom časový úsek, ktorý bol touto žiadosťou ovplyvnený predstavuje 21 dní (doba od 21. 1. 2009 do 11. 2. 2009)! Argument OS BA IV o tom, že nie je preukázané, že by prietahy, ktoré uznáva, spôsobili ujmu sťažovateľovi považujeme za alibistický. Samotné konanie trvá po jeho obnovení (po zrušení spoločného členstva v

bytovom družstve) viac ako 8 rokov - od 26. 9. 2005 (kedy sme žiadali o vytýčenie pojednávania), pričom celková dĺžka konania presahuje 9 rokov. Zdôrazňujeme, že aktuálna procesná situácia je stále taká, že sa len má vykonávať dokazovanie na 1. stupňovom súde. Vzhľadom na vysoký vek sťažovateľ a (čoskoro 69 rokov) si tento nemôže zabezpečiť vlastné bývanie z vlastných zdrojov (úspory nemá, možnosť lukratívneho zamestnania z dôvodu dôchodkového veku neprichádza do úvahy, hypotekárny úver mu nikto neposkytne), a tak je odkázaný na život v neistote, napriek tomu, že v čase zániku BSM bol spoluvlastníkom značnej majetkovej hodnoty, z ktorej podielu by si túto svoju bytovú otázku dokázal bez problémov vyriešiť (vzhľadom na ceny napr. 1-izbových bytov, ktoré sa pohybujú v cenovej úrovni okolo 30-35 tisíc eur). Táto majetková hodnota (členský podiel) ho zároveň oprávňovala (spolu s vtedajšou manželkou) nadobudnúť družstevný byt za zostatkovú hodnotu podľa príslušných ustanovení zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Sťažovateľ súhlasil s tým, aby výlučnou členkou družstva zostala odporkyňa (v tom čase bývala v byte aj jedna neplnoletá dcéra), pričom veril, že jeho ústretový postoj povedie k rýchlemu vyriešeniu majetkovej otázky. Viac ako 8 ročná neistota sťažovateľa o tom, či a kedy sa domôže majetkového podielu z BSM (pričom ani v súčasnej fáze konania nie je vidieť „svetlo na konci tunela“), jedine prostredníctvom ktorého by si vedel zabezpečiť vlastné bývanie, považujeme za dostatočnú ujmu, ktorá síce je ťažko kvantifikovateľná v peniazoch, to však neznamena, že neexistuje. Sme toho názoru, že naša sťažnosť je opodstatnená a Ústavný súd SR by jej mal v plnom rozsahu vyhovieť. Dĺžka konania podľa nášho názoru porušuje nielen namietané práva, ale nepriamo i vlastnícke právo (keď postupom súdov nedošlo doteraz k požadovanej transformácii práva z členského podielu na iné majetkové právo) a právo na bývanie, ktoré je garantované napr. aj čl. 31 Európskej sociálnej charty, keďže sťažovateľ sa bez riadneho ukončenia súdneho sporu nachádza v stave permanentnej neistoty ohľadne vlastného bývania.»

Právny zástupca sťažovateľa súčasne oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, a uplatnil úhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 496,97 €.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 391/2004 ústavný súd zistil tieto skutočnosti o doterajšom priebehu napadnutého konania:

Dňa 5. novembra 2004 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa proti odporkyňi na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „návrh“); návrh bol pridelený sudcovi JUDr. Ondrejovi Krajčovi.

Dňa 15. novembra 2004 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh a súčasne ho vyzval, aby tento doplnil o náležitosti v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Dňa 13. decembra 2004 sťažovateľ doručil okresnému súdu v zmysle jeho výzvy doplnený návrh a následne 26. septembra 2005 požiadal o nariadenie pojednávania v napadnutom konaní s prihliadnutím na skutočnosť, že 16. júna 2005 okresný súd vydal rozsudok, ktorým rozhodol o zrušení práva spoločného nájmu bytu sťažovateľa a odporkyne (rozsudok okresného súdu sp. zn. 20 C 28/2004 právoplatný 24. augusta 2005).

Dňa 2. novembra 2006 okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 7. február 2007. Dňa 6. februára 2007 sa odporkyňa ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní nariadenom na 7. február 2007 zo zdravotných dôvodov, pričom pojednávanie nariadené na 7. február 2007 bolo odročené na 14. marec 2007. Dňa 13. marca 2007 sa odporkyňa opätovne ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní nariadenom na 14. marec 2007, pričom aj pojednávanie nariadené na 14. marec 2007 bolo opätovne odročené na 29. máj 2007.

Dňa 21. mája 2007 okresný súd vyzval ošetrujúcu lekárku odporkyne v zmysle § 128 OSP o súčinnosť, predovšetkým aby sa vyjadrila k možnosti výsluchu odporkyne a prípadných následkov jeho vykonania na jej zdravotný stav. Pojednávanie nariadené na 29. máj 2007 bolo opätovne odročené na 27. jún 2007. Ošetrujúca lekárka odporkyne

11. júna 2007 oznámila okresnému súdu zdravotnú spôsobilosť odporkyne absolvovať pojednávania a výsluch v rámci napadnutého konania.

Právny zástupca odporkyne na pojednávani 27. júna 2007 navrhol odročiť pojednávanie na účely mimosúdneho urovnania sporu, pojednávanie bolo následne odročené na 6. júl 2007. Dňa 6. júla 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd zistil, že k mimosúdnemu vyrovnaní sporu nedošlo; pojednávanie bolo odročené na účely vykonania znaleckého dokazovania na ustálenie všeobecnej hodnoty členského podielu v bytovom družstve.

Dňa 24. augusta 2007 okresný súd ustanovil I. Č., znalca z odboru stavebníctva, odvetvia odhadu hodnoty nehnuteľností na určenie všeobecnej hodnoty členského podielu družstevného bytu podľa stavu bytu k 3. decembru 2001. Dňa 17. októbra 2007 bol okresnému súdu doručený návrh znalca na predĺženie termínu predloženia znaleckého posudku z dôvodu nemožnosti vykonania obhliadky bytu (prekážky na strane odporkyne).

Znalecký posudok určujúci všeobecnú hodnotu členského podielu v bytovom družstve bol okresnému súdu doručený 5. novembra 2007 (ďalej aj „prvý znalecký posudok“). Okresný súd uznesením z 15. novembra 2007 priznal znalcovi odmenu v sume 5 028 Sk a 16. novembra 2007 vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k znaleckému posudku, ktorý v podaní z 10. decembra 2007 vyhlásil, že k znaleckému posudku nemá žiadne výhrady.

Dňa 21. mája 2008 sťažovateľ požiadal okresný súd o nariadenie pojednávania. Dňa 17. septembra 2008 došlo k zmene zákonného sudcu vo veci (vec bola pridelená na rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. Zuzane Rigáňovej). Dňa 29. októbra 2008 okresný súd nariadil pojednávanie na 21. január 2009, ktoré bolo následne odročené na 11. február 2009 na účely uzavretia súdneho zmieru. Dňa 9. februára 2009 právny zástupca sťažovateľa oznámil, že rokovanie o súdnom zmiere skončilo neúspechom.

Dňa 11. februára 2009 okresný súd na pojednávani vyhlásil dokazovanie za skončené a odročil ho na 4. marec 2009 na účely vyhlásenia rozsudku. Rozsudkom okresného súdu č. k. 8 C 391/2004-128 zo 4. marca 2009 bola odporkyňi uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi z titulu vyrovnaní členského podielu 52 548 € do 3 rokov od právoplatnosti rozsudku v šiestich splátkach a zároveň boli v tomto rozsudku vyšpecifikované veci

prikázané do výlučného vlastníctva sťažovateľovi a odporkyni (ďalej len „prvý rozsudok okresného súdu“).

Odporkyňa doručila okresnému súdu 18. marca 2009 odvolanie proti prvému rozsudku okresného súdu. Okresný súd následne 1. apríla 2009 vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k odvolaniu odporkyne; vyjadrenie sťažovateľa bolo okresnému súdu doručené 22. apríla 2009. Dňa 2. apríla 2009 okresný súd zaslal odporkyni tlačivo – potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na účely rozhodnutia o oslobodení od platenia súdneho poplatku za odvolanie. Dňa 28. augusta 2009 okresný súd priznal odporkyni oslobodenie od platenia súdneho poplatku za odvolanie a 28. septembra 2009 predložil spis na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu, ktorý uznesením č. k. 6 Co 329/2009-161 zo 17. decembra 2009 prvý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Po vrátení veci okresný súd 11. marca 2010 nariadil pojednávanie na 28. apríl 2010. Odporkyňa sa 23. apríla 2010 ospravedlnila z neúčasti na tomto pojednávaní, ktoré bolo následne odročené na 15. jún 2010. Dňa 29. apríla 2010 okresný súd vyzval odporkyňu, aby v lehote 10 dní uviedla rozhodujúce skutočnosti, označila a predložila všetky dôkazy, ktoré navrhuje v napadnutom konaní vykonať. Právny zástupca odporkyne sa 11. júna 2010 ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní nariadenom na 15. jún 2010, pojednávanie bolo následne odročené na 21. september 2010.

Uznesením č. k. 8 C 391/2004-180 zo 16. júla 2010 okresný súd ustanovil súdneho znalca I. Č. vypracovaním znaleckého posudku a uložil sťažovateľovi zaplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Sťažovateľ 2. augusta 2010 navrhol okresnému súdu zmenu uznesenia o ustanovení znalca (uznesenie č. k. 8 C 391/2004-180 zo 16. júla 2010) v tom zmysle, aby sa nemusela vykonávať opätovne obhliadka predmetného bytu, keďže už bola raz vykonaná a zbytočne predĺži spor, a súčasne podal odvolanie proti výroku tohto uznesenia o povinnosti zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6 Co 288/2010-195 z 10. septembra 2010. Súdny znalec 19. augusta 2010 okresnému súdu oznámil, že nemôže splniť termín vypracovania znaleckého posudku z dôvodu, že odporkyňa a jej právny zástupca mu neposkytli požadovanú súčinnosť.

Dňa 24. augusta 2010 okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 21. september 2010.

Dňa 19. septembra 2010 súdny znalec vypracoval znalecký posudok a určil všeobecnú hodnotu bytu na sumu 91 288,55 €.

Dňa 25. októbra 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 30. november 2010, ktoré bolo odročené na 8. február 2011 na účely predvolania a výsluchu znalca.

Dňa 8. februára 2011 okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 8 C 391/2004-257 (ďalej len „druhý rozsudok okresného súdu“), ktorým prikázal v ňom bližšie špecifikované veci do výlučného vlastníctva sťažovateľa a odporkyne a uložil odporkyni zaplatiť sťažovateľovi sumu 42 755 € v šiestich splátkach.

Dňa 4. apríla 2011 odporkyňa doručila okresnému súdu odvolanie proti druhému rozsudku okresného súdu. Sťažovateľ doručil okresnému súdu vyjadrenie k odvolaniu odporkyne 4. mája 2011. Spis bol 11. mája 2011 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku, pričom krajský súd uznesením č. k. 3 Co 196/2011-269 z 25. augusta 2011 druhý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 14. októbra 2011 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Co 196/2011-269 z 25. augusta 2011 podal sťažnosť ústavnému súdu doručenú 19. októbra 2011, v dôsledku čoho okresný súd 20. decembra 2011 konanie uznesením č. k. 8 C 391/2001-282 z 20. decembra 2011 prerušil až do rozhodnutia ústavného súdu o podanej sťažnosti.

Sťažovateľ okresnému súdu 25. januára 2012 oznámil, že konanie pred ústavným súdom bolo právoplatne skončené. Okresný súd následne nariadil pojednávanie na 4. apríl 2012, ktoré bolo odročené na 30. máj 2012 na vyšpecifikovanie skutkových tvrdení odporkyne týkajúcich sa určenia rozdielných členských podielov a predloženia dôkazných návrhov a tiež na vyžiadanie spisu vzťahujúceho sa na predmetný byt od Stavebného bytového družstva Bratislava IV.

Okresný súd si 10. apríla 2012 vyžiadal od Stavebného bytového družstva Bratislava II a Stavebného bytového družstva Bratislava IV informácie týkajúce sa výšky odplaty za prevod členských práv uskutočnených v rokoch 2005 a 2011 (odpoveď bola okresnému súdu doručená 27. apríla 2012 a 11. mája 2012). Odporkyňa podala 24. mája 2012 okresnému súdu vyjadrenie k navrhovaným dôkazom a 30. mája 2012 sa

uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 15. august 2012 na účely výsluchu svedkov.

Dňa 31. mája 2012 si okresný súd vyžiadal kópiu kompletného členského spisu sťažovateľa vedeného Stavebným bytovým družstvom Bratislava IV, ktorý bol okresnému súdu predložený 11. júna 2012. Dňa 31. júla 2012 právny zástupca odporkyne požiadala o odročenie termínu pojednávania nariadeného na 15. august 2012; okresný súd pojednávanie zrušil a odročil ho na 10. október 2012.

Pojednávanie uskutočnené 10. októbra 2012 bolo odročené na 28. november 2012. Sťažovateľ okresnému súdu doručil 20. novembra 2012 vyjadrenie a zároveň predložil listinné dôkazy o svojich príjmoch.

Dňa 26. novembra 2012 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu odporkyne zo zdravotných dôvodov na pojednávaní nariadenom na 28. novembra 2012; na tomto základe okresný súd pojednávanie odročil na 23. január 2013.

Pojednávanie konané 23. januára 2013 bolo odročené na 13. marec 2013, na ktorom bol vypočutý svedok...; okresný súd pojednávanie odročil na neurčito na účely uskutočnenia rokovania medzi odporkyňou a Stavebným bytovým družstvom Bratislava IV.

Dňa 17. júna 2013 bol spis pridelený zákonnej sudkyňi JUDr. Jane Fígerovej.

Dňa 12. augusta 2013 okresný súd vyzval odporkyňu, aby oznámila výsledok rokovania so Stavebným bytovým družstvom Bratislava IV, ktorá 9. septembra 2013 oznámila, že k uzavretiu dohody nedošlo. Dňa 20. októbra 2013 nariadila zákonná sudkyňa pojednávanie na 11. december 2013, ktoré bolo následne odročené na 5. február 2014.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 20/02, IV. ÚS 41/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Vychádzajúc z predmetu namietaného konania (rozhodovanie o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov), ústavný súd konštatuje, že z právneho hľadiska ide o vec, ktorá patrí k štandardnej rozhodovacej agende okresných súdov, pričom jej predmetom je problematika, ku ktorej existuje bohatá a v zásade ustálená judikatúra. Ústavný súd preto z právneho hľadiska nepovažuje vec sťažovateľa za právne zložitú. Pokiaľ ide o skutkovú zložitosť veci, ústavný súd pripúšťa, že za určitých okolností môžu byť obdobné spory zložitejšie vzhľadom na potrebu vykonať časovo náročné dokazovanie. V posudzovanej veci ale k takémuto záveru nemožno dôjsť. Ústavný súd v tejto súvislosti neakceptuje obranu okresného súdu, ktorý poukazuje na potrebu nariadiť vo veci znalecké dokazovanie na ustálenie hodnoty členského podielu v bytovom družstve, čo podľa jeho tvrdenia odôvodňuje skutkovú zložitosť veci. Ústavný súd aj s prihliadnutím na vyjadrenie sťažovateľa, podľa ktorého „*znalecké dokazovanie samo o sebe nerobí súdny spor po procesnej stránke zložitým*“ nepovažuje túto argumentáciu za dôvodnú. Navyše zo zistení ústavného súdu vyplýva, že súdny znalec vypracoval prvý znalecký posudok v lehote dvoch mesiacov (okresný súd ustanovil súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku

24. augusta 2007, pričom súdny znalec prvý znalecký posudok doručil okresnému súdu 5. novembra 2007, pozn.).

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Vo vz'ahu k tomuto kritériu ústavný súd konštatuje, že na doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania nemalo negatívny vplyv správanie sťažovateľa ako účastníka tohto konania. Sťažovateľ bol v jeho doterajšom priebehu aktívny, na súdom nariadených pojednávaniach sa zúčastňoval, bol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom a na výzvy okresného súdu reagoval v určených lehotách.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Vychádzajúc zo svojich zistení uvedených v časti II tohto nálezu, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu je v napadnutom konaní poznačený dlhšími obdobiami nečinnosti (napr. od doručenia žiadosti sťažovateľa o nariadenie pojednávania 26. septembra 2005 do uskutočnenia pojednávania 7. februára 2007, resp. od doručenia znaleckého posudku 5. novembra 2007 do uskutočnenia ďalšieho pojednávania – 21. januára 2009). Podľa názoru ústavného súdu je navyše postup okresného súdu v napadnutom konaní poznamenaný aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou; okresný súd síce v ďalšom období relatívne plynulo nariaďoval pojednávania, ale väčšinu z nich z rôznych dôvodov následne odročil bez meritórneho prerokovania veci, resp. vykonania efektívneho dokazovania. Okresný súd toleroval neúčast', resp. opakované ospravedlnenia odporkyne a jej právneho zástupcu z účasti na nariadených pojednávaniach, pričom k ich

aktivizácii nevyužil poriadkové opatrenie podľa § 53 OSP (pokuta, príp. hrozba pokutou). Ako neefektívny hodnotí ústavný súd aj postup okresného súdu súvisiaci so zabezpečením znaleckého dokazovania. V dôsledku nesústreďeného postupu okresného súdu krajský súd uznesením č. k. 6 Co 329/2009-161 zo 17. decembra 2009 zrušil prvý rozsudok okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na opätovné konanie. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že podľa odôvodnenia zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu okresný súd pochybil, keď pri určení hodnoty členského podielu predmetného bytu vychádzal zo znaleckého posudku z 5. novembra 2007, keďže medzi jeho vypracovaním a vyhlásením prvého rozsudku okresného súdu (4. marca 2009, pozn.) došlo k značnému časovému odstupu a aj k zmene cien nehnuteľností, z ktorých znalec pri vypracovaní znaleckého posudku vychádzal. Ústavný súd poukazuje tiež na skutočnosť, že z dôvodu zrušenia druhého rozsudku okresného súdu uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 196/2011-269 z 25. augusta 2011 nie je vec sťažovateľa ani po viac ako 9 rokoch od začatia konania právoplatne skončená, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neospravedliteľné (obdobne pozri IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby ústavný súd okresnému súdu uložil konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov. V čase rozhodovania o sťažnosti nebolo napadnuté konanie ešte právoplatne skončené, a preto ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva alebo slobody boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, pričom poukázal na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, ktorá je alarmujúca „aj s prihliadnutím na pomerne vysoký vek sťažovateľa, ktorý má v súčasnosti už 68 rokov. Táto skutočnosť, podľa nášho názoru, odôvodňuje požiadavku na právoplatné ukončenie veci v čo najkratšom možnom čase a na vykonávanie jednotlivých úkonov v konaní s maximálnou mierou účelnosti a so zvýšenou prioritou. V opačnom prípade hrozí, že sťažovateľ sa právoplatného rozsudku, a v konečnom dôsledku vyplatenia peňažného vyrovnania od svojej exmanželky, nemusí ani dožiť. Nezanedbateľný je taktiež význam predmetu konania pre sťažovateľa, ktorý pred rokmi súhlasil s tým, aby sa odporkyňa stala výlučnou nájomníčkou bytu a spoliehal sa, že finančné prostriedky, ktoré dostane vyplatené od odporkyne, mu umožnia v dôchodkovom veku zabezpečiť si bývanie a základné životné potreby...“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym

súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi, prihliadajúc na okolnosti uvedeného prípadu (najmä na jeho doterajšiu dĺžku, povahu a dôvody zbytočných prietahov spôsobených okresným súdom, ako aj na závažnosť predmetu konania pre sťažovateľa), sumu 4 500 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Táto suma zohľadňuje dĺžku zbytočných prietahov v konaní a s nimi spojenú nemajetkovú ujmu sťažovateľa s ohľadom na pretrvávajúci stav právnej neistoty vo vzťahu k ním uplatneným majetkovým právam. Ich ochrany sa na okresnom súde domáhal pred viac ako deviatimi rokmi bez dosiahnutia konečného právoplatného rozhodnutia vo veci.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. Ing. Ivanom Bojnom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2012, ktorá bola 781 €, keďže išlo o 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2013, a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2013, ktorá bola 804 €, keďže 1 úkon právnej služby bol vykonaný v roku 2014. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (2 úkony po 130,17 € a 1 úkon po 134 €), čo predstavuje sumu 394,34 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o režijný paušál (7,81 € + 7,81 € + 8,04 € podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) a 20 % DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky), keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom DPH. Celková odmena za poskytnuté právne služby tak predstavuje sumu 501,60 €. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ si uplatnil

úhradu trov konania v sume 496,97 €, ústavný súd úhradu priznal v ním požadovanej sume (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2014